

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

40 χρόνια μετά το σεισμό του 1978 στη Θεσσαλονίκη, καλύτερα «διαβασμένοι», αλλά ακόμα ευάλωτοι απέναντι σε μελλοντικό ισχυρό σεισμό

Καταλυτικός ήταν ο ρόλος του σεισμού που συγκλόνισε στις 20 Ιουνίου 1978 τη Θεσσαλονίκη, στην εξέλιξη της σεισμολογικής έρευνας και της αντισεισμικής πολιτικής στην Ελλάδα, όπως και στη μορφολογία της πόλης, ωστόσο, 40 χρόνια μετά, κυρίως λόγω της ύπαρξης μιας πληθώρας κτιρίων και υποδομών παλαιάς κατασκευής, δεν λείπουν τα κενά στην θωράκιση έναντι του σεισμικού κινδύνου και στην προετοιμασία διαχείρισης των συνεπειών ενός ισχυρού σεισμού. Τα παραπάνω προκύπτουν από τις επισημάνσεις των ομιλητών ειδικής συνεδρίας που οργάνωσε το ΤΕΕ/ΤΚΜ στο πλαίσιο του 16^{ου} Πανευρωπαϊκού Συνεδρίου Σεισμικής Μηχανικής, με θέμα: «**40 χρόνια από το σεισμό του 1978 στη Θεσσαλονίκη – εξελίξεις και επιτεύγματα στην αντιμετώπιση φαινομένων σεισμού**».

Στην εκδήλωση παραβρέθηκε η Διευθύντρια του Γραφείου Πρωθυπουργού στη Θεσσαλονίκη κ. **Κατερίνα Νοτοπούλου**, ενώ χαιρετισμό εκ μέρους της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας απηύθυνε ο αντιπεριφερειάρχης Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος κ. **Κωνσταντίνος Γιουτίκας**.

Ο **Γεώργιος Πενέλης**, ομότιμος καθηγητής ΑΠΘ ανατρέχοντας στην εμπειρία του σεισμού του 1978, σημείωσε ότι παρά την ύπαρξη θυμάτων, την κατάρρευση του κτιρίου της Ιπποδρομίου, τις ζημιές σε μεγάλο αριθμό κτιρίων και μνημείων και την παντελή έλλειψη προετοιμασίας του κράτους για τη διαχείριση μιας τέτοιας κρίσης, η γενική συμπεριφορά των κατασκευών στη Θεσσαλονίκη ήταν εντυπωσιακά καλή. Γεγονός που έρχεται σε πλήρη αντίθεση με την ένταση του σεισμού και την χαμηλή ποιότητα των κατασκευών, αλλά αποδίδεται στους καλοδομημένους οργανισμούς πληρώσεως (οπτοπλινθοδομές). Το δε συνολικό κόστος του σεισμού του 1978, σε σημερινές αξίες, εκτιμάται περί τα 1,2 δισ. ευρώ, χωρίς να υπολογίζονται οι έμμεσες απώλειες (επιχειρήσεις που έμειναν ανενεργές για αρκετές μέρες, κόστος τροχαίων ατυχημάτων λόγω καθημερινής μετακίνησης σεισμόπληκτων που εγκαταστάθηκαν προσωρινά στη Χαλκιδική, κ.α.)

Ο κ. **Πενέλης**, οι επίσης ομότιμοι καθηγητές του ΑΠΘ κ. **Ιωάννης Δουδούμης** και κ. **Γεώργιος Μάνος**, οι καθηγητές του ΑΠΘ κ. **Κυριαζής Πιτιλάκης**, κ. **Κώστας Παπαζάχος** και κ. **Μανώλης Σκορδύλης**, καθώς και οι ερευνητές του ΙΤΣΑΚ κ. **Κωνσταντίνος Μορφίδης** και κ. **Θωμάς Σαλονικιός**, παρουσίασαν εκτενώς τις θεσμικές μεταβολές και την εξέλιξη και δραστηριότητα φορέων και μηχανισμών που συστάθηκαν άμεσα και μεταγενέστερα, με αφορμή το σεισμό του 1978:

- Τη δημιουργία των ΥΑΣ και ΥΑΣΒΕ και τη θεσμοθέτηση επιδότησης 30% και του επιτοκίου του υπολοίπου ποσού, για επισκευές και ενισχύσεις κτιρίων.
- Τη δύσκολη απόφαση για «πάγωμα» της έκδοσης νέων οικοδομικών αδειών, προκειμένου το τεχνικό και εργατικό δυναμικό να διοχετευθεί στο επισκευαστικό έργο.
- Τη δημιουργία του ΙΤΣΑΚ και δικτύου επιταχυνσιογράφων σε εθνική κλίμακα.
- Τη σύσταση του ΟΑΣΠ και την –για πρώτη φορά– εκτεταμένη χρηματοδότηση από την Πολιτεία, νέων υποδομών και συναφούς έρευνας.
- Την ενίσχυση του νεοσύστατου τότε Εργαστηρίου Γεωφυσικής του ΑΠΘ με εγκατάσταση σεισμολογικού σταθμού και ανάπτυξη δικτύου σειсмоγράφων, συμμετοχή στο εθνικό δίκτυο σειсмоγράφων, ανάπτυξη (διαρκής έρευνα) της μεθόδου Μεσοπρόθεσμης Πρόγνωσης Σεισμών, 61 διδακτορικές διατριβές, 70 διατριβές ειδίκευσης και 1.200 δημοσιεύσεις σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων.
- Τη δημιουργία του Εργαστηρίου Εδαφοδυναμικής και Γεωτεχνικής Σεισμικής Μηχανικής του ΑΠΘ, που τα τελευταία 20 χρόνια έχει να επιδείξει σημαντική συμβολή στη σύνταξη αντισεισμικών κανονισμών, περισσότερες από 70 έρευνες σεισμικής μηχανικής και σεισμικής τρωτότητας κτιρίων και υποδομών, με σημαντικά προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα, περισσότερες από 30 διδακτορικές διατριβές και πάνω από 600 δημοσιεύσεις σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά, πρακτικά συνεδρίων, κλπ

- Την εξέλιξη των Αντισεισμικών Κανονισμών που αντικατέστησαν τον απαρχαιωμένο του 1959, με πρώτον εκείνον του 1985, το νεότερο του 1995, τις επικαιροποιήσεις του (2001 και 2003), καθώς και τα επιμέρους κανονιστικά πλαίσια που αφορούν στις κατασκευές.
- Την επίδραση του σεισμού του 1978 στην εξέλιξη των σπουδών στην Πολυτεχνική Σχολή του ΑΠΘ και στο Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών, αλλά και τη συμβολή του δυναμικού του Τμήματος, συχνά αφιλοκερδώς, στη διαμόρφωση των αντισεισμικών κανονισμών και στον εμπλουτισμό της εφαρμοσμένης έρευνας σε θέματα κατασκευών επί 40 συναπτά έτη.

Ο καθηγητής του ΑΠΘ **κ. Κυριαζής Πιπιλάκης**, παρουσίασε επίσης εκτεταμένη έρευνα σεισμικής διακινδύνευσης του Εργαστηρίου Εδαφοδυναμικής και Σεισμικής Μηχανικής, που καταδεικνύει ότι η Θεσσαλονίκη παρά τη συσσωρευμένη γνώση και το μελετητικό απόθεμα των τελευταίων 40 ετών, παραμένει ευάλωτη έναντι ενός μελλοντικού μεγάλου σεισμού, που σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των σεισμολόγων, αναμένεται ίσος ή μεγαλύτερος σε ένταση από εκείνον του 1978. Οι ζημίες που αναμένονται, λόγω πληθώρα κτιρίων και υποδομών κατασκευής προ της ισχύος των σύγχρονων αντισεισμικών κανονισμών, θα είναι οικονομικά σημαντικά μεγαλύτερες. Ζημίες ποικίλης διαβάθμισης αναμένεται να υποστεί το 70% των 26.000 κτιρίων του Δήμου Θεσσαλονίκης, με τις σημαντικότερες στο 4% των κτιρίων. Σημαντικά προβλήματα αναμένονται σε σημεία του οδικού δικτύου (κυρίως παλιές γέφυρες), στο δίκτυο ηλεκτροδότησης, αλλά και σε άλλες υποδομές. Ο ίδιος τόνισε, ότι είναι αναγκαία η επικαιροποίηση του σχεδίου «Ξενοκράτης» για την αντίδραση του κρατικού μηχανισμού, το οποίο χαρακτήρισε απαρχαιωμένο. Κάλεσε δε την Πολιτεία να παραδειγματιστεί από τον τρόπο οργάνωσης της Πολιτικής Προστασίας (σε επίπεδο προληπτικής δράσης και απόκρισης σε σεισμούς) της Ιταλίας, που είναι αντίστοιχης δομής με την Ελλάδα.

Το ιταλικό μοντέλο διασύνδεσης και συνεργασίας υπηρεσιών και ερευνητικού δυναμικού, αλλά και την εμπειρία από τη διαχείριση σειρά σεισμικών φαινομένων, παρουσίασε ο Διευθυντής Πολιτικής Προστασίας και καθηγητής του πανεπιστημίου Federico II Naples **κ. Mauro Dolce**.

Στη διάρκεια της εκδήλωσης, πραγματοποιήθηκαν δύο παρουσιάσεις από ομάδες εργασίες του ΤΕΕ/TKM και συγκεκριμένα:

Την «επίδραση του σεισμού του 1978 στην αστική μορφολογία της Θεσσαλονίκης (πολεοδομία, δημόσιος χώρος, αρχιτεκτονική)», παρουσίασε ομάδα εργασίας του Τμήματος, αποτελούμενη από τους πολιτικούς μηχανικούς **Δημήτρη Δημητριάδη, Όλια Ζηκοπούλου και Βασίλη Λεκίδη** και τους αρχιτέκτονες μηχανικούς **Κυριακή Πετρίδου, Παναγιώτη Σκαρλάτο** (ομιλητής) και **Αλεξάνδρα Τσαχαλίνα**. Πέρα από την ανέγερση κτιρίων πιο σύγχρονων προδιαγραφών έκτοτε και την απώλεια κτιρίων (όπως το εμβληματικό παλιό ξενοδοχείο Mediterranean Palace της Λεωφόρου Νίκης), σημαντικές μεταβολές στη μορφολογία της πόλης προκάλεσε ή επιτάχυνε με τις διανοίξεις ή διαπλατύνσεις σημαντικών αξόνων του οδικού δικτύου (όπως της σημερινής Κωνστ. Καραμανλή που... τελείωνε στο ύψος του παλαιού Στρατιωτικού Νοσοκομείου 424) η διαπιστωθείσα ανάγκη γρήγορης απόκρισης και μετακίνησης ασθενοφόρων, πυροσβεστικών οχημάτων και σωστικών συνεργείων σε περιπτώσεις φυσικών καταστροφών. Επίσης ο σεισμός οδήγησε στην μείωση των συντελεστών δόμησης, στη θωράκιση του ιστορικού χαρακτήρα της Άνω Πόλης και στη ανάπτυξη περιφερειακών δήμων, λόγω φυγής κατοίκων από το κέντρο.

Την «ανάλυση και αξιολόγηση βλαβών κτιρίων της Θεσσαλονίκης από το σεισμό της 20^{ης} Ιουνίου 1978», παρουσίασε ομάδα εργασίας αποτελούμενη από τους πολιτικούς μηχανικούς **Χρήστο Ιγνατάκη, Δημοσθένη Σαρηγιάννη και Κοσμά Στυλιανίδη** (ομιλητής). Τον ρόλο του κατασκευαστικού μοντέλου στη συμπεριφορά των κτιρίων, ανέδειξε το γεγονός ότι από 5.740 περιπτώσεις κτιρίων που εξετάστηκαν, το 64,6% αυτών έφεραν οπλισμένο σκυρόδεμα και το 31% φέρουσα τοιχοποιία, με τις βλάβες να εντοπίζονται στο 22,9% των κτιρίων της πρώτης κατηγορίας και 22,6% της δεύτερης και μόλις στο 4,4% των κτιρίων με μικτό σύστημα. Τονίστηκε επίσης, ότι για τα 3.720 «κόκκινα» κτίρια, από το σεισμό του 1978, εκδόθηκε πρωτόκολλο κατεδάφισης για 2.170, ενώ σε καθεστώς ανακατασκευής-αυτοστέγασης, πέρασαν 610 κτίρια.

Από το Γραφείο Τύπου του ΤΕΕ/TKM

Τα Δελτία Τύπου του ΤΕΕ/TKM καταχωρούνται στην ιστοσελίδα του, www.tkm.tee.gr, στο link, Οργάνωση Υπηρεσιών/Γραφείο Τύπου